

Småtryck

H. C. Ref., Småtryck
Ex A

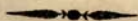
Lotteri=Spelarne,

1480 eller

Nummer=Lotteriets hemligheter

uppdagade.

SEDERHOLM,
tryckt hos Samuel Rumstedt, 1839.

D. III.

01617

B 508/44

Copyright 1937 by the
Library of Congress

I min ungdom kom jag på handels-contor i Stockholm. Då min far dog erhöå jag så stort arf, att jag kunde etablera mig som Großhandlare. Genom werksamhet och Ipfälliga speculationer förkofrade jag det ansenligt. Med min hustru tillföå mig ett ej obetydligt Bruf och något Capital. Wid fadrens fränfålle war hon blott ett år gammal. Modren gifte sig kort derefter och hade i sednare giftet tio barn. Omkring 12 år efter mitt giftermål dogo min swärmor och hennes man innom ett år. Jag öfwertog då Bruket, som de haft under arrende. Man uppdrog mig boets utredning jemte förmynderskapet öfwer fem omyn-diga, dock fullwurna barn, hvars öfrige syskon woro bo-satte ej långt derifrån. Jag war född i grannskapet, och mina slågtingar, många till antalet, hade åfwen der etable-rat sig, alla i ganska fördelaktiga omständigheter. Ö fyra till hwarandra gränsande socknar innehade dessa familjer de flesta och bästa egendomarne med underliggande hemman. Medan länge hade jag långtat efter min hembyggd, men mina affairer woro för widlyftiga och för mycket förmon-liga att öfwergifwa. Jag måste uppehålla mig en längre tid i orten för slerbhusets utredande, och fann familje-lifwet derstädes så trefligt och angenämt, att jag fast bestödt nedläggga handeln. Innom ett år war detta werkslådt. För mina indrisna penningar köpte jag ytterligare ett Bruf och en Landtegendom, så att jag hade ansenligt smide med tillräckliga medel att drifwa det. Jag egnade mig nu helt och hållet åt bruks- och landtmanna-rörelse. Utom mitt egna jern köpte jag af grannarne så mycket, att jag dermed

Ärligen lastade twenne fartyg på utrikes orter. Den fordna handelsbandan widlådade mig så till wida, att jag gjorde några requisitioner af waror, hwarigenom jag underhöll correspondencen med några wänner. Förmiddagen tillbragte jag på contoret och med annan tillsyn å egendomarne. Lediga stunder på eftermiddagen sysselsatte jag mig med lectur, ty jag hade följt litteraturen så mycket min tid tillätet. Aftmarne offrades åt sällskapslifwet. Som familjen war talrik war omgånget lifligt, och hwad som i synnerhet gjorde det behagligt war, den utmärkta wänkarhet, som rådde innom densamma. Flere bildade personer skade intresset deraf. Ett sällskapsbibliothek inrättades. En comissionair skickade oss nya utkommande böcker af värde, och meddelade oss nyheter från stora werlden. Min hustru war en förståndig och treflig qwinna; som wårdinna artig och förekommande. Innom hus rådde sig en icke ordning. Rentligt köf, stådade rum, hwar sak på sitt ställe; det war ett urwerk, som gick tyst, men wäl och säkert. Med ett ord, wi lefde lyckligt, och tackade dertföre den store Gudens rått innerligt, utan att för öfrigt blanda oss i religionssaker.

Yngenting kan wara fullkomligt på jorden. Jag upptäckte efter någon tid en owana, som jag ej tyckte om. Här spelades på Nummerlotteri. Jag såglade i början ej uppmärksamhet derwid, ansåg det som en bagatell; men snart fann jag, att det war en slags spelsjuka, som inrotat sig innom hela familjen. Några gamla Tanter hade utbredt denna smitta. Till och med min hustru och barnen blefwo dertill förledde. Jag begynte räkna, och fann att sammanlagdt offrades en ej ringa summa på det dåraktiga spelet. I den gamla Charactersbyggningen (ty Bruket, äfvensom Manhusen, woro i min swärfars tid dels flyttade dels nybyggda) bodde en min hustrus Tante, som egde ett

utesläende capital af 50,000 R:dr, hwartill min hustru
 war enda arstagerska. Tanten war ett förståndigt frun-
 timmer, förde ett ej öfversködligt men trefligt hus, såg
 gerna wänner hos sig, och war allmänt aktad. Mina barn
 wisade hon moderlig ömhet, och belönades af dem med
 kärlek och tillgifwenhet. Hon hade dock den swagheten att
 spela på Lotteri; utan att egentligen wara girig, fanns
 likwäl hos henne ett begär, äfvensom en förhoppning, att
 derigenom kunna föröka sin egendom. Utan särdeles wigtig
 spelsättning skulle phantasten spelsätta sig med något,
 desutom äro de gamle mycket fallne att bygga Spanska
 flott i lusten. Merendels hade hon drömt om nummer,
 eller hade en tråd på golfwet formerat en ziffra, eller något
 dylikt förekommit henne, och strax skulle hon spela derpå.
 Denna owana meddelade sig äfwen till barnen. Det wid-
 skepliga, som dermed war förenadt, ökade mitt misnöje
 med spelbegäret. Jag gjorde föreställningar deremot, och
 då dessa icke woro nog werksamma öfwerigg jag till gått.
 Det lyckades mig någorlunda att undanröddja fördomarne;
 men spel-anden war för mycket inrotad, för att med ens
 kunna hämmas. Maktispråk wille jag ej nyttja, det retar
 till strid, förwarrar ofta mer än det gagnar. Blott öfwer
 barnen kunde jag i alla fall råda, de öfrige woro sjelf-
 ständiga. Lätt hade jag kunnat förlora det anseende och
 det inflytande jag wunnit bland dem genom ett wänkårt
 uppsbrande, hwaruti jag sökt täfla med hwarje annan.
 Aldrig will jag, minst på ett stötande sätt, imponera med
 den öfwerlägsenhet, som wänligen åtföljer rikedom, och
 så ofta missbrukas. Under det jag betänkte saken, under-
 rättade jag mig i tyshet om deras spel, fann till min
 förwåning och till min stora harm, att denna wurm war
 liksom en urartad sjukdom gängse inom hela släkten, så

mycket swårare att bota som den angripit de gamle, och öfvergått med desto större kraft på de yngre, som dessa hyste wördnad för Ålderdomen och förtroende för dess wisdom. Jag beslöth emedlertid att bötia med de mina.

En afton, då barnen jemte mina brorsbarn woro samlade kring thebordet, läste jag först för dem några historier, passande för deras ålder. Derester ledde jag talet på Lotteri, först wårdslösst, sedermera utförligt. Om I wilsen höra mig med uppmärksamhet, skall jag enkelt och tydligt underrätta er om beskaffenheten af detta spel, sade jag. Wi wilia föreslåa oss Directionen för denna inrättning under dess rätta förhållande, som en Bank, der Spelaren insätter sina penningar på ett winst och förlust=conto, i den förhoppning, att återfå den insatta summan mångdubbelt förökad, om lyckans hjul, hwilket här synes rulla som en öpartistisk Kulloman emellan Bankören och Spelaren, skulle gynna den sednares winningölysnad. För att dömma om denna förhoppning, höra wi granska detta hjuls innehåll, om det gynnar parterne å buse sidor lika, eller den ena mer, den andra mindre. I lotterihjulet inläggas nittio nummer, deraf fem utdragas. Härefter bestref jag noga, huru dragningen fördrättas i Stockholm. Antagom att detta går redligt till. När Spelaren ej får nt mer än 5 nummer, på hwilka han winner, så återstå 85, på hwilka Bankören winner, och hwilka för Spelaren utgåra så kallade niter. I sinnen wäl att detta förhållande är alldeles orimligt, och att Bankören owilkfortligen alltid skall winna. Det är i sig sielf en besynnerlig ödets stiftelse, att bland dessa 90 nummer just det, på hwilket man spelar, skall utkomma. Om det utfaller, winner Spelaren 15 gånger insatsen, och I wåttan wäl inse, att I kunnen draga 50, ja 100 gånger, innan I utfån ert nummer, och således hafwen för-

lorat den 50 à 100 gånger, innan Z vinner en gång, eller 15 gånger insatsen. För att öfvertyga er här om, hafwen Z har 85 hvita årtar och 5 swarta. Nu är pungen rustad, barn, slicken in eder hand och försöken om Z kunnen träffa den swarta årtan. Med mycken begärlighet drogo de, den ena efter den andra, ordentligt gång efter gång, och jag annoterade hvarje dragning. Detta forsof måst en timma. Några swarta årtar hade utfallet; men när hvarje dragning blef esterräknad, hade alla förlorat. De funno nu att det ej war lätt att vinna.

Beståndt Utdrag betalas med 75 gånger insatsen. Här är ännu sällsyntare att vinna; ty Z finner klarligen, att om lyckan gynnat er, att edert nummer bland de 90 utkommer, skall det wara en ännu owanligare händelse, att samma nummer skall just utkomma i det utdraget Z hafwen beståndt. Z hafwen på nytt språ mot och blott en för er. Det wore lycka på lycka, så gynsam är hon sällan. Många hafwa långliga tider förgåfwes sökt med detta spelsätt tillwinna sig hennes gunst.

Men Pappa, insöll Carolina, det är wäl bättre att spela på Umb, då vinner man 270 gånger; och Tern, tänk bara, det är ju fastligt, då winnes 5200 gånger. Så har Tant sagt, och så står det på lottsedlarne.

Det låter förträffligt, låra du, att en Umb vinner 270 gånger insatsen, och det tyckes wid första anblicken att vinsten icke borde wara så sällsynt, att den ju icke ersatte några gångers förlust. Om det i siewa werket så förhöll sig, och man egde sannolikheten för sig, äfwen med någon gunst af lyckan, att i långden vinna, skulle jag ingalunda undra, att man wägade penningar på detta spelsätt; men Z skolen finna, att Umb-vinstens utfallande är så sällsynt, att man kan spela hela sin lefnad på samma numror,

utan att de utkomma en enda gång. I måsten medgifwa, som I sett, att det är en lycka, att bland de fem enkla utdragen få ut ett af de nittio. Antagen att edert ena nummer utkommit, men en högst owanlig hazard blir det alltid, om af de återstående fyra just det andra skulle utfalla. Saknen I det i andra utdraget, så minskas hoppet, att få det bland de återstående trenne, och ännu mindre blir detta, då icke mer än två och slutligen ett nummer drages. Om också den tillfälligheten inträffar, att någon vinner en Amb, så kan han säkert spela flera hundra gånger, på hela sin lefnad, innan han vinner en annan. Egde man hopp att vinna en gång bland 270, gif det ändå an, man hade då åtminstone icke förlorat. Låt om på granska detta nogare.

Se här Lotteriets Almanach. Nittio nummer sammanfatte till så många Amber deraf kunna blifwa, gifwa icke mindre än 4005 Amber. Hvilken utomordentlig lycka fördras ej att få en Amb bland 4005! Drimligheten här af insen I wät, utan att jag derom behöfwer orda. Föreslåen er, att i denna pung lägga 4004 hwhita ärter och 1 swart. Skullen I ej kunna utdraga flera tusende hwhita ärter, utan att träffa den swarta. Om också detta skulle inträffa, är det ju en lyckträff, som nära nog lifnar ett underverk, hwilket icke bland 1000 gånger åter skulle hända.

Men Pappa lille, utbrast Johanna med liflighet, der finnas ju icke mer än 90 nummer, således har ej jag fler emot mig.

Riktigt mitt barn, genwälte jag, men dessa 90 nummer äro icke nittio Amber, det är 90 enkla nummer. Då deraf blifwa 4005 Amber, så har du alla dessa emot dig. Föreslå dig en Bankör, som utskrifwit en lottsedel för hwarje Amb, han får således 4005 sådane lottsedlar. Nu böper

du en af dem. Huru kan du begära att juu den du tillhandlat dig skall utkomma bland förenämde antal? Det är barnsligt att hoppas det, och narraktigt att wäga pengar derpå. Föreställ dig vidare, att der insunne sig ett antal personer, som köpte alla Aubsedlarne. Nu utkomma ej mer än 5 numror, af dessa blifwa 10 Amber, således kunna ej mer än 10 Aubsedlar winna. Antag hwarje Aub till 8 R., så utgör Spelarnes insats 667 R:dr 24 R. Tio kunna Amber göra 225 R:dr. Således hafwa Spelarne förlorat 442 R:dr 24 R. Är det proportion, att Bankören bestämt skall winna tre gånger mer än hans motspelare, ty alla insättarne representera en emot honom. Sätt dig nu i Spelarnes ställe. I hela dragningen finnas ej mer än 10 lycklige som winna, då der finnas 3905 olycklige som förlora. Det är ju således ett hopplöst spel.

Men Pappa, huru kommer det då till att så många Amber winna, som synes af Tidningarne?

Jo, min dotter, det härleder sig deraf, att flera hundra tusend bedärade menniskor spela på detta Lotteri, då man räknar hwar lottsedel på en Aub, som representerar en person, jemte det antal Amber, som tillkomma deraf, att flera numror tagas på en lottsedel; om t. ex. en person tager 18 numror på en sedel, så uppstår deraf 153 Amber eller 153 Spelande, ty hwarje Aub föreställer en person. För att ytterligare öfwertyga er, och på det I må lära känna spelet, liksom af erfarenhet, skola wi spela. Jag tog fram en liten låda, innehållande 90 swarswade brikor, med sirligt påskrifna zifferor, från 1 till och med 90. Låtom oss lägga dem in i pungen och hwarje gång rusta wäl om. Wi skola utdraga 5 numror hwarje dragning, lika ordentligt som det tillgår i Stockholm, och fortsätta det 17 gånger, som swarar mot ett år på det Kongl. Lotteriet.

Wäljen er en Åmb hwardera. Godt! Se der är pungen. J kunnen uttaga fem brickor, för att sielfwe få disponera eder lycka. J kunnen ju icke önska det bättre. De gjorde så. Allt tillgick ganska ordentligt, under djup tynnad. Det roade mig högligen att se deras uppmärksamhet. Långtan och en wiß oro målade sig i blickar, i ansigtets minif och i åtbörder, mer och mindre, allt efter hvars och ens character. Wäl utföllö några enkla numror men ingen Åmb.

Jag märker det nog, Charlotte och Sophie, J ären nedslagne att ej hafwa wunnit en enda gång. Kunnen J icke inse, att det skulle wara en alldeles utomordentlig otour för Bankören, om han, som har 4005 winster i Lotteriet, förlorade en af edra sex winster. Jag tror, Carolina, att du tänker allwarligt på saken, du ser mig så djupsinmig ut.

Jag finner och förstår mycket wäl, sade hon, att Pappa har rätt, och inser fullkomligt orimligheten af detta spel. Men jag wille hafwa redigt begrepp derom. När första dragningen sker har jag 90 mot Ett, och den andra 89 mot Ett, o. s. w. Således aldrig högre än 90 mot, och ej 4005.

Du är skarpsynt, mitt barn, mer än jag kunde föreställa mig för dina år. Din blick är lifafullt förwillad. J just den händelsen, att du två gånger efter hwarandra skall få ut dina numror, ligger den sällsyntaste lycka, och denna sällsynthet hwilar just derpå, att så många Åmber finnas i de 90 numrorne. Låtom oss undersöka det genom en lång erfarenhet, den skall bewisa min sats mer än allt annat, och lägga dess riktighet ännu klarare för edra ögon.

Här är listan å alla dragningarne från år 1773, då Lotteriet infördes af Konung Gustaf III. Wi skola genomgå den för 60 år, under hwilken tid 1007 dragningar för sig gått. Wäljen er en Åmb hwardera. Allt edra Åmber en eller flera gånger skola hafwa utkommit, är all anled-

ning förmoda; men om derwid winnes eller förloras, skall blifwa intressant att erfara. Låtom oss se, hvilka Amber hafwen jag walt? 2 och 89, 30 och 55, 4 och 39, 8 och 19, 20 och 80, 43 och 58, 1 och 67, 3 och 82, 7 och 73, 5 och 63. Nu granskade wi listan. Det war nöjsamt att se, huru piechogade de woro, och huru noggrant de nagelforo hwarje rad. Utslaget blef följande:

Charlotte	2 och 89	wunnit	ingen gång.
Fredric	30 och 55	—	en Amb.
Marie	20 och 80	—	en dito.
Carolina	4 och 39	—	en dito.
Hinrik	43 och 58	—	ingen.
Sophie	8 och 19	—	en Amb.
Carl	1 och 67	—	två dito.
Annette	3 och 82	—	tre dito.
Abolphy	7 och 73	—	en dito.
Amalia	5 och 63	—	fem dito.

Jag hafwen insatt 1007 dragningar, 8 st. hwarje gång eller 167 R:dr 40 st. Charlotte och Hinrik hafwa icke wunnit någon Amb, förlorat alla sina insättningar, 167 R:dr 40 st. och haft mißlynthet och förargelse 1007 gånger. Jag sen häraf, att man kan spela mer än 1000 gånger utan att vinna en enda gång. Carl har wunnit 2, Annette 3, och Amalia, som warit den lyckligaste af alla, 5 Amber. De förra hafwa förlorat. Den sednare har på 60 år wunnit 23 R:dr 36 st. när procenten blifwit afräknad. Räknas ränta, så blir winsten så godt som ingen. Hvad lönar det då att spela, när på så lång tid ej mer än en af tio har kunnat återfå sina insatser? Detta är likwäl ganska sällsynt, att samma Amb wunnit 5 gånger. An mer, jag har med biträde af Bokhållaren på contoret, ty sjelf trötnade jag, låtit undersöka huruwida någon enda wunnit, om alla

4005 Amberner varit tagna. Om man räknar procenten, som Directionen afdrager af vinsterna, skulle nödvändigt 5 Amber hafwa utfallit för att hafwa vunnit några få Riksdaler. I alla 1007 dragningar hafwa vi icke kunnat finna att samma Amb utkommit 8 gånger. Således, om hela Sveriges, ja hela Europas, folkmångd spelat på det sätt att hvarje person behållit samma Amb alla 1007 dragningarne, skulle blott några få hafwa vunnit. Läger man i räkningen postporto, budskickningar, drickespenningar och andra små utgifter, så har ingen enda vunnit. Nu måtten I väl inse orimligheten af detta spel. Det inrättades först i Genua i Italien, der det genom sin bedrägliga och skamliga lockelse indrog stora summor från alla Europeiska Stater. Då spelwurmen blef allmän och Furstarne ej kunde förekomma den, bestödo de att införa spelet i sina egna länder, för att åtminstone behålla penningarne inom sig. Några såsom en financeplan.

Ennu större orimlighet är det med Ternern. Nitio nummer kunna sammansättas till 117,480 Ternern. Nu frågar jag er om det fins någon rimlig förhoppning att kunna vinna 1 bland 117,480. Antagom, på enahanda sätt som med Amberne, att köpare till alla Ternernne insunno sig. Deras insatser à 4 fl. bestego sig då till 9790 R:dr. I dragningen utkomma 5 nummer, hvilka utgåro 10 Ternern, hvarsföre Bankden lofwar 4333 R:dr 16 fl.; men när han derifrån afdrager 15 procent, utgifwer han ej mer än 3683 R:dr 16 fl., och har således i behåll 6106 R:dr 32 fl., hvilket är ett samwetslösi förhållande emellan twenne Spelare. Jag har wisat er omsigtigheten att i längden vinna på Amb, der I hafwen endast något öfwer 4000 emot er, och jag kan väl ej behöfwa ytterligare förklara för er orimligheten af hoppet, att kunna vinna en bland 117,000.

Af 90 nummer blifwa 2,555,190 Quarterner. Den som inbillar sig att deraf kunna winna en enda, är så galen, att det hwarken lönar mödan att tala om honom, eller med honom. Endast en uppenbar bedragare kan föreslå någon att på sådant sätt spela med sig. Detta spel är mycket snickt uträknadt. Urom det att Bankdrens vinst är utan all proportion mot Spelarens, har han den oerhörda förmonen, att han icke insätter motsvarande capital, som han å sin sida möjligen kunde förlora. Genom den lockande vinsten narrar han Spelare att insätta sina penningar på det sätt, att de förlorande alltid skola betala de vinnande. Det gick likväl an, om behållningen för hans besvär wore måttlig, men nu är det rent af ett skinneri. Pharaos, der Spelaren utsätter 1 mot 3, Biribi, der Pointdren utsätter 36 mot 31, äro förbudna, och de äro likväl ädla spel jemförelsevis med Nummer-Lotteriet. Der blir icke sällan Bankdrens Casa sprängd, men wid Lotteriet skall Pointdren alltid och omöjligt förlora, och dess hopp att vinna är blott ett bedrägligt stenk.

Med Lotteriet war det tyfvi en liten tid innom hus. Någon gång föll talet derpå, och då gyllade i synnerhet gossarne och de yngre flickorna deröfver. Anledningar dertill saknades ej; ty emellanåt ingick den för alla Spelande glada underrättelsen att någon wunnit en Amb. Att innom slågten speltes flitigt wiste jag ganska wäl. Wåra swågrar beklagade sig allt som oftast, att deras hustrur och barn bortspelade deras handpenningar, hwilka icke utan olägenhet måste på ett eller annat sätt ersättas. I synnerhet hade spellusten tilltagit, sedan Mathilda Arnstedt wunnit en Tern på 24 ff., hvaröfre hon utbekommit något öfver 2300 R.dr. Hon war inaccorderad hos min hustrus swåger, med hwilken hon war slägt på långt håll, och hade

blott erhållit i arf efter föräldrarne några hundra R:dr. Winsten war för henne särdeles lycklig. Smedertid hade denna hennes lycka ett skadligt inflytande på de öfriga. Spellusten re-
tades till ett slags raseri. Hwar skilling, som kunde besparas
eller på skickligt sätt anskaffas, användes till uppköp aflott-
sedlar, hwilka försades och signades på allt sätt, för att bringa
lycka. Drömmar om tal, skuggor som liknade zifferor, med ett
ord, ziffertal, som oförmodadt wisade sig, alltid med något
underbart förbindadt, lifwade Spelarne med de sörsta för-
boppningar. Att anskaffa sig stulna penningar, häst ur en
kyrka, ansågs som ett oswiftigt sätt att winna. Wid skep-
ligheten gick så långt, att en förut wälstående enka, som
spelt bort allt hwad hon egt, gick på kyrkogården nattetid,
uppslog wid människifet Psalmbooken, walde nummeret af
den Psalm, som först föll henne i ögonen. Då detta icke
hjelpte, gick hon till galgbacken midnattstid, tillsporde den
afrättade deliquenten hwilka numror skulle utkomma; för-
willad af en upprörd inbillning trodde hon sig höra, än
genom en sakta hwiskning, än genom tjut i luften, eller på
något annat underbart sätt, de lyckliga numrorna. Det war
både lösligt och ynkligt att höra dessa uppträden, som så djupt
nedsätta människowärdet. Stackars människa! hon måste se-
dan intagas på fattighuset, der hon slutligen blef wansinnig.
Sådan war hennes föröd af spel och widskespelle.

Bland starka Spelare war Kammerer Naun, för öf-
rigt en förståndig gammal hedersman, och ej fnarrig, hwil-
ket oftast gör ålderstigne ungarlar odrågliga. Han wann
oftast af alla Amber, någon gång emellanåt 3 Amber, och
wid ett par tillfällen 6 Amber i samma dragning. Detta
gjorde stort uppsående, och åggade Spelarne ytterligare.
Wår gamla Tant war deröfwer mycket afundsfull. Hon
hade wäl wunnit Amber, men aldrig tre i en dragning.

Nu låg hela hennes hog deråt. Hon spelade derefter alldeles förtwifadt. Gumman begynte gbra den ena besparingen efter den andra, hennes sällskapskrets astog, hon for mindre ofta bort, hennes presenter till barnen blefwo mera sällsynta, hon blef med hwarje dag mera tyst och allwarsam. Att hon spelade, det förstod jag, men att hon skulle spela bort ett revenue af 3000 R:dr årligen, (ty hon hade sina mesta behof fritt från gården,) förtröt mig, ej för det minskade arfwets skull, ty det behöfde jag ej och war ingalunda derefter lysten, utan derföre, att det användes på ett dåraktigt sätt. Att tala med henne derom lönade icke mddan, det wiste jag mycket wäl. Att besegra en gammal fårings fördom är merendels omöjligt. Jag fick tillfälligtwis höra att hon påstod sig hafwa påfunnit Rauns spelsätt, och nu wäntade sig hela 6 Amberne. Ha, tänkte jag, stackars gumma, nu är du på wägen till Danwiken. Det gjorde mig verkligen ondt, ty jag högaktade henne mycket.

Raun omgicks mycket hos mig. Han war kunnig, beleswad och wältänkande. Jag såg honom derföre gerna, oaktadt hans spel war mig motjudande. Förgäfwes sökte jag utforska hans spelmethod; han gjorde deraf en orubblig hemlighet. Det war hans swaga sida. Att spelet icke lönade sig, insåg jag bestämdt, ty åfwen han gjorde indragningar; men gubben war så slug, att man ej kom under fund med hans affairer. Således kunde jag på den wäg ej komma åt Tanten.

En eftermiddag satt jag hemma, läsande en nyss utkommen bok, då min Bror steg hastigt in, och såg mycket upprörd ut. Han gick fram och åter på golfwet, utan att säga det ringaste. Swad felas dig, Bror? frågade jag flutligen, det ser ut som wore du ond, du plågar alltid wara så kallblodig och böjd att bannas på andra, om de

fbrgå sig i hettan. Man kan ej annat än blifwa alldeles befångd, inföda han. Sådän dårskap, kloka menniskor, och wara så satans fåniga. Aldrig har jag hört maken. Det är wåt något fdrargligt upptråde, ett gyckleri, eller tillåfwen tyrs en sladderhistoria, ty derbåfwer plågar du mest fdrarga dig? Ja, ett gyckleri, utfor han håftigt, men att gråta åt. Flera gånger på förmiddagen kom min hustru in i mitt arbetsrum, utan något serfildt årende, efter hwad jag kunde fbrstå. Hon ställde sig bredwid mig, liksom hade hon något att säga. Jag war syfelsatt och gaf i bdrjan ej serdeles akt derpå. Slutligen frågade jag: will du mig något, min wån? Ah nej, sade hon, det är just ingen ting, det kan wara så länge. I det samma gick hon hastigt bort. Det war något owantligt i hennes sätt, hwilket fdrundrade mig. Wid middagsbordet woro både hon och flickorna owantligt tyfsta. Jag frågade hwad som felades, men fick blott undwikande swar. Du wet, att jag, liksom du, har en bra hustru, som alltid plågar wara wid godt lynne. Du såg hon ledsen ut. Att någon upprbrande händelse förefallit war lått att gissa. Jag teg likwål, ty jag plågar ej gerna tilltvinga mig fbrtroende. En stund på eftermiddagen gick jag in till henne, ty jag war lifafullt nyfiken att weta hwad det warit. Hon war ensam, och satt wid fånigen, lutande sig mot hufwudgården. Hon hade gråtit. Något måtte oroa dig, kan jag ej hjelpa dig? Du plågar ju alltid hafwa fbrtroende fbr mig, så tillstade jag henne wåntligt. Efter en stunds tyfknad swarade hon: Jag har burit mig illa åt, och blygs att omtala det. Det fbrtrypter mig så mycket mer, som jag icke wet mig sedan wi blefwo gista begått något, hwarföre jag behöft din fbrlåtelse. Du skall helt såkert blifwa fbrargad, och detta gör mig icke mindre ledsen än min egen dåraktighet. —

Jag blef både förwånad och rörd, och försäkrade henne att hon aldrig begått eller, i min tanka, kunde begå något hwarföre hon behöfde blygas, tilläggande att jag ingalunda skulle blifwa ond. — Du är bra god, sade hon, och kan återstänka mig den lugnande tankan, att vår sammankomnad aldrig skall södras af något misöndie. — Hon föll mig derwid om halsen, och såg på mig med denna milda, hänsförande blick, som är mig så mycket dyrbarare, som den mätar hennes ädla själ. Derpå berättade hon, huru hon och barnen, förledde af mostern, tagit lottsedlar af Collectörne i staden på credit. Flere gånger hade hon gjort föresättningar deremot, men då hade de öfverhopat henne med böner att fortsätta, försäkrande att snart skulle en stor vinst ersätta allt. Jag har varit nog swag, sade hon, att låta öfvertala mig, att låta det olyckliga spelet fortgå, emedan jag ej wetat södra dem. Tant Greta har varit vår agent. För längre tid sedan lockade hon af mig en förbindelse för de lottsedlar, som requirerades. Jag har aldrig wetat, huru sakerna stått, hwilket af mig var öflost och lätt sinnigt. Jag går stundom jag räkningar med anmaning om betalning; jag håpnade, och blef försäkrat som då man vaknar efter en förfärlig dröm, men beslöt att genast wända mig till dig, förlitande mig på din godhet, och för att göra slut på denna dårskap. Har du bewiljat en bön, bewilja också den andra. Låt ingen weta denna förrägeliga händelse. Det gäller vår heder. Vi skulle blifwa föremål för grannarnes hän och spe, om den blef bekant. Säg ingenting till barnen, de äro alldeles öfvergifna. Jag ansvarar att de aldrig skola spela mera.

Det är ju en wacker historia. Att säga min hustru något war mig ombiligt, ty hon war ledsen och ångersfull. Det gjorde mig ondt om henne, ty hon är så god och

förståndig. Jag tröskade henne det bästa jag förmådde. Under vägen har jag likväl riktigt förargat mig.

Men Bror, insåll jag, du har glömt att säga mig beloppet af räkningarna.

Jo det går öfver 2000 R:dr. En lång räkning på Amber och Terner utan all ånda. Hwad skall man göra dermed?

Inte annat än betala och så nedtysta hela händelsen. Din hustru har deruti ganska rätt. Det skulle blifwa en glädje för de förddömda Spelwurmarna, helst de weta, huru mycket du och jag isfra deremot. Följ du din hustrus råd, kom öfwerens med henne, att allt Spel upphör, och låtsas du som du icke wiste deraf. Samtalet blef afbrutet.

Det war en herrlig sommardag. Jag hade gått utåt egorna och tillsatt folket, som arbetade på en stor odling. Återvägen tog jag genom parken, som war tämligen stor och genomförd af en å, hwarifrån åtskilliga gräsningar bildade bar, landtungor, och flera andra lokalförsköningar. Jag lade mig i gräset under en häck, wid brådden af en forlande rånnil, der barnen inrättat en liten qwarn, framtog min bok och hade läst en stund, då flickorna kommo och satte sig på en nära intill slående bänk. Sedan de pratat om bagateller en kort stund, gingo de båda yngsta flickorna vidare. Bokens innehåll fästade min uppmärksamhet, att jag i bdbrian ej gaf akt på deras tal. Jag lyfnar ej gerna, utan fick tillfälligtwis afböra följande:

Charlotte. Nå, hur gick det hos Collectorn?

Sophie. Jo, det gick ganska wäl; men kära Charlotte, är det ej bra ensaldigt, att wi spela bort våra handpenningar på det förargliga spelet. Wi hafwa ju deraf icke det ringaste nöje, utan twärtom, oro och bekymmer?

Min

Minns du ej, huru wi måste försaka det stora slädpartiet och balen, der alla andra swängde sig och hade så roligt, der- före att wi spelt bort våra penningar, och ej kunde skaffa oss schawlar, klädningar, band, och allt annat, som borde vara nytt och modernt för tillfället. I hvilka osanningar om hufwuds- och tandwerk, listornar, och Gud wet allt, in- wecklade wi oss ej, för att dölja, jag må säga, vår rent ut skamliga belägenhet. Du icke Tant varit så enwis, hade jag länge sedan upphört.

Charlotte. Ah, Sophie, du skall ej vara klen- modig. Wi böra vara ståndaktiga och hålla ut. Sedet skall wäl en gång gynna oss. Wi kunna ju lika så wäl winna som Mathilda Arnstedt, och då är allt repareradt. Du skall få se, att med det första så wi Amber kanske Tern. Har icke Tant tydligen wisat oss, att hon kommit under fund med Rauns spelsätt, och att, om wi endast fortsara, skola 3 Amber för oss utfalla. Får icke Raun ut den ena Am- ben efter den andra? Har han icke nyligen åter, jag tror för femte gången, wunnit 3 Amber? Han har ju till och med fått 6 Amber. Tänk om wi få en Tern, som wi wäl böra, då wi tagit så många numror! Wet du det just anar mig.

Charlotte. Blijf ej ond för det jag rent ut säger dig, att du och Tant äro riktigt förwridna med edra anin- gar, det är med dem som med Tants drömmar, hvilka aldrig slå in. Att Mathilda wann en Tern war helt och hållet en slump, som aldrig skulle hända åter, om hon också spelte i hela sin lefnad. Detta har ju Pappa för ett par år sedan tydligen wisat oss, då han spelade med oss. Skofare hafwa våra yngre sysstrar varit, som aldrig sedan spelt. Det ländar oss till söga heder.

Sophie. Frågade du ej Collectören, huru mycket wi äro honom skyldige?

Charlotte. Då jag kom dit woro Frun och Collee-
 törn ensamne. Jag måste stanna qwar till thée. Frun gick
 ut i ett angelåget ärende. Emellertid gaf jag mig i samtal
 med hennes man om Lotterispel. Jag frågade om han
 hade många spelare. Ja, swarade han, antalet är ganska
 stort. Winna de ofta? insbill jag. Bland så många stola
 nödwändigt några få ut ett nummer. Will min Herre,
 sade jag, wisa mig den godheten, att uppriktigt säga mig,
 om det är en bestämd sanning, som min far påstår, att
 man owisshorligt måste förlora på detta spel? Min Herre
 har så mångårig erfarenhet, och känner huru det går för
 alla dem som spela, att ingen kan säkrare beddamma det.
 Gubben besinnade sig en stund. Han kastade då och då
 en sidoblick åt mig. Jag kan ej säga, att deruti låg förakt
 eller förebåelse, det liknade snarare medlidande. Du wet,
 han har ett mycket godt wäsende, i hans ögon lyser en in-
 tagande mildhet. Jag förstod honom. Han ogillade vårt
 spel, men wille ej sära mig. Du kan aldrig tro, huru
 förbannad jag satt der. Jag kände djupt huru förakt-
 ningsswård jag war. Slutligen yttrade han sig sålunda:
 Jag skall uppriktigt swara Mamsell, men önskar det må
 blifwa öf emellan. Mamsells far har fullkomligt rätt.
 Det är wäl icke rent af omdöligt att winna, men händelsen
 är i sig sielf så sållsynt, att den i allmänhet kan anses,
 såsom stående wid gränsen af det omdöliga. I längden
 måste man owisshorligen förlora, ty winsterna stå icke i
 förhållande till insattserna. Wid 14 års ålder begynte jag
 att föreslå min afledne faders Lotteri-försäljning, och emot-
 tog den för egen räkning efter hans ödd, så att jag nu
 haft den om hand öfwer 50 år. Under denna tid har ett
 flörre antal personer, än Mamsell kan tro, ruinerat sig på
 detta farliga spel. Jag känner flera familjer, hwars affairer
 förut woro mycket goda, men hwilka genom ett fortsatt spe-

lande mer eller mindre förskört dem. Allt hwad de wunnit hafwa de åter wälgat på denna förskrifka, och, jag erkänner det för Mamsell, i min tanka förderfliga anstalt, och detta gör mig så ondt, att om jag hade något annat brödslycke, skulle jag wälja det, om det och wore dubbelt middosammare. Men min gode Herr Collectör, frågade jag med häfwande röst, finnes det då verkligen icke något spelsätt att kunna winna? Nej, wid Gud, insohl han ifrigt, det fins ej. Jag hade i min ungdom lärt att räkna sermt, studerat Mathe- matik och Algebra. Jag har gjort alla möjliga calculer; alla leda uppenbart till förlust. Wäl hafwa Terner utfallit, men för sådana som spelat bort mer än winsten. Den enda lyckliga här i orten har warit Mamsell Arnstedt. Hon wann första gången en Tern på 24 ff. Detta har ej inträffat under min 50 års befatning mer än denna enda gång, och jag anser för hennes ytterligare nästan större lycka, att hon fattat det förståndiga beslut att aldrig spela mer; ty det har jag alltid märkt, att hwarje winst retat till en förderflig fortsättning. Mamsell har förmodligen hört omtalas en Brukspatron Wogenström, som årste 80,000 R:dr B:co efter sin far. Han hade redan förut fattat passion för detta olyckliga spel. Han spelade högt, wille återwinna hwad han förlorat, jemt skande insatserne och lottsedlarnes antal. Han förskörde härpå ej allenast sitt så betydliga arf, utan satte sig i lika stor skuld. Han war ej elak, men swag. Han blef slundtals galen och slutligen hängde han sig. Gubben omtalade flera rysliga händelser, bland annat en Bokhållare, hwilken, sedan han bortspelat sitt arf, bestal sin husbondes casa, i hopp att reparera sin förlust, och mördade honom slutligen för att dölja skulden. Det war en allmän sorg, då den stöne ynglingen, mycket älskad för sina goda egenskaper, fördes till stupstocken. Det hade då den följid, att många Spelare drogo sig tillbaka.

Men händelsen glömdes, och några år derefter spelades ilka förtwifladt.

Jag satt i soffan som en marmorbild, måtte varit blek och hwit i ansigtet som ett lif, ty gubben, som med hånfbrelse målat dessa scener mera rörande, än jag nu kunnat berätta dem, och under tiden ej sett på mig, uppsteg försträckt och fattade min hand; den war kall som is. *J Guds namn, huru står det till!* ropade han. Jag svarade ej. Han sprang genast efter droppar, dem han så godt som hållade i mig. Blodet kom åter i rörelse, och jag kom mig. Frun återkom; de goda menniskorna sökte muntra mig. Jag gick någorlunda lugnad från dem. Emellertid har detta samtal gifwit mig en mera beständ affky för detta förddmda spel. Det går en rysning öfwer mig när jag tänker derpå.

Sophie. Du tror alltså allt hopp att winna är helt och hållet förloradt?

Charlotte. Ja, det tror jag fullt och fast. Under återresan har jag tänkt härpå så tungt jag kunnat. Moster Ahrenstedt på Ryaberg har uthållit med en Tern på sin dotter Lottas födelsedag, ödpelsedag och namnsdag i trettio år, och ej wunnit en enda gång. Mammans moster spelar ju bort sin betydliga ränta och sätter sig i skuld. Den ende som synes winna är gamle Raun, men jag fruktar, att han ändock förlorar betydligt. För underhöll han sina fattiga syslerdottrar öfwerflöddigt, nu få de knappt till nöd-torft. Då woro de beskedliga flickorna alltid med, nu synas de sällan. För höll han häst och betjent mycket hyggligt, war ofta ute och tillställde nöjen. Allt är indraget och förswunnet som en röf. För war han glad, nu allvarsam, till och med tungsint. Detta bådär inga winster.

Sophie. Du försträcker mig, Charlotte, med din mätning. Jag nekade ej att öfwen jag en tid varit besym-

rad. Om wi ändock wunno så mycket, att wi kunde betala våra skulder, wille jag gerna ge spelet på båten, gamla Tant må säga hwad hon will.

Charlotte. Ja, Sophie, mitt hjerta will brista af barm, jag är färdig att siunka ner i jorden af blygsel, då jag besinnar, att wi, ett par flickor, wäl uppfostrade, på hvars själs bildning warit så mycket påkostadt, ofta berömda för talanger, och hwilka, Gud bewars, så ofta beta de förståndiga systarna, att wi, säger jag, skola bära oss så dåraktigt åt att spela bort våra penningar på ett så andefattigt spel, att sätta oss i skuld hos köpmän, collectörder, och låna af slågtingar och bekanta, ja till och med blifwa skyldige våra egna tjenare; du finner wäl att det är all höjd af dårskap och lätt sinnighet. En dag skall det dock upptäckas. Hwilken scandal! en skam, som wi aldrig kunna aftwå oss. Man skall peka finger på oss.

Sophie. Du försträcker mig, Charlotte, lugna dig, det är ej så farligt, som din lifliga inbillning mätar det.

Charlotte. Jo, det är farligt; ty det angår vår ära, vårt goda namn och rykte, och detta är dyrbarare än werldens alla Lotterier; men mitt beslut är fattadt.

Sophie. Nå hwad då? du må ej wara så oförnuftig att wilja göra dig något ondt.

Charlotte. Nej, Gud bewars! Huru kan du tänka så om mig? Om wi ej winna på denna dragningen, går jag genast till min far, kastar mig för hans fötter, omfamnar hans knän, och bekänner alltsammans. Han skall förlåta en förwillad, en ångrande dotter. Han skall ej uppföra hennes ära för penningars skull. Han är god och ädelmodig. Jag wet att han innerligen älskar oss. När han ser min grämelse att ej hafwa följt hans råd, skall han blifwa rödd. Han will ej hafwa någon fläck på sitt goda namn, det har hittills warit aktadt så innom som utom

fädernestandet. Ännu är det tid. Ännu är denna affair en obetydlighet för honom. Hvad aktar han penningen mot kärleken. Han skall säkert bewilja min ädla bön att begrafs wa denna bedröfliga händelse i ewig glömska. Det skall uppenbara för honom, att våra tänkesätt äro rena och släktfria, att, fastän wi felat, hafwa wi dock ej förlorat vårt moraliska värde. Ja, tro mig, jag mistager mig ej på hans ädla sinnetag. Detta förtroende, denna blick i vår själ skall twertom fågna honom, han skall, om möjligt, älska oss mer än förr. Vår ånger skall wisa honom, att wi äro det värda.

Goda, bästa syster! du har gripit i min själ, utropade Sophie, och slödtade i systerns famn. Der stodo de ångersfulla barnen, omfamnande hwarandra under snyftningar och den häftigaste gråt.

Nedan wid begynnelsen af detta samtal hade jag låtit boken falla. Jag bekänner, att denna upptäckt förtröt mig i bdrjan; men när jag hörde deras ånger, blef jag rörd, och mitt deltagande steg i samma mon deras känslor swalade häftigare. Då jag förnam Charlottes ädla beslut blef jag alldeles öfwerwunnen. Jag stod förstened som en bild. Jag mins ej den tid som förgick. Jag wakenade först ur min besinning, då jag hörde Sophies röst. Syster, sade hon, en idé upprinner hos mig. Ännu återstå fjorton dagar, innan wi få underrättelse om dragningen. Det blifwer dagar af qual. Hvad menar du, om wi så gerna strax gingo till vår far, för att göra slut på detta elände? — Jag skyndade fram, slöt de älskade i mina armar, och i djupet af min själ tackade jag Gud, som skänkt mig så ädelsinnade barn.

Någon tid derefter steg Raun in. Jag märkte genast att han hade något på hjertat. Han begärte ett lån af 500 R:dr. Jag uttrade min förundran att han deraf kun-

de wara i behof. Efter mycket omswey bekände han, att han en tid haft en särdeles otour på Lotteri; men att han nu owilkorligt skulle winna. Sedan han erhållit mitt hedersord, att ej förråda hans planer, ansförtrodde han mig sitt spelsätt. På dragningslistan wisade han mig, att merendels utkomma 2 ofta 3 numror med en och samma ziffra, såsom t. ex. 8, så tog han 8, 18, 28, 38, 48, 58, 68, 78, 88, och så hela 80-talet. Förlorade han, dubblade han tills en Amb utfdll; det hände äfwen, att han utfått 3 numror, till och med 6, och erhöll derigenom ersättning för många förut förlorade insatser. Nu hade han på en tid haft en särdeles otour, men nu måste à la regle nödwändigt en hög winst utfalla, så war hans fasta öfwertygelse. Kan Bror bewisa mig detta, sade jag, står den begärta summan till tjänst. Jag tog nyckeln ur dörren. Arbetet företogs ifrigt. Wi låto ödet afgöra, hwilka tal wi borde wälja, på det listan ej skulle gifwa anledning att taga de lyckliga. Flera år calculerades. Spelaren förlorade hwart enda år, oaktadt 3 à 4 numror utkommo. Två år woro lyckliga, att betydligt wunnis; men då wi sammanslogo åren, blef förlusten i det hela ansenlig. Den arma gubben blef alldeles nedslagen, tårarne stodo honom i ögonen. Slutligen, sedan han suttit länge i djupa tankar, utbrast han, i det han fdll mig om halsen: Redlige Wän och Broder, huru skall jag nog kunna tacka dig, du har ryckt mig ur en willfarelse, som kunnat fullkomligt ruinera mig. Aldrig skall jag spela mer. Mången gång har det ångrat mig att hafwa blifwit inwecklad i detta förddunda spel; ty derigenom har jag måst indraga understödet för mina fattiga systerbarn. Jag skall hädanefter inskränka mina egna behof, och de skola aldrig mer sakna min faderliga wård.

Nu bekände gubben, att han spelt i 18 år, och hade förlorat omkring 7000 R:dr. Det wigtigaste för mig war

att han upplyste mig om familjens spelaffairer, hvarigenom han satte mig i största håpnad och bekymmer. Ett allvarsamt sleg måste tagas. Wi öfwerlade härnäst några dagar, och uppgjorde en plan, som wi förmodade skulle radikaliter bota den rasande spelwurmen. Han blef mitt werksamaste biträde. Min Bror deltog äfwen deruti med största öfwer; wi tillkallade några andra slägtningar, hwilka woro förbittrade på det sataniska spelet, och på hwars tyfnad wi kunde lita.

Öfvermodadt hade jag nyligen fått i utdelning af en concourssumma 12,000 R:dr Hamb. B:co, och bestod att begagna denna summa till fond för vår spel-operation.

Naun for till Stockholm, lät förfärdiga ett präktigt måladt och förgylt Lotterihjul, med allt tillbehör. Några ris papper trycktes till små kort, hwarpå stod: Enkelt Utdrag, Åmb, Tern; med utrymme att ifylla zifferor efter behag. De woro skurna i små lekar med förgyllda kanter. Allt war prydligt och sirligt. Julen nalkades. Jag begynte som wanligt Julcalaset, och bjöd nu hela släkten och äfwen grannar, i synnerhet Lotteri-Spelare; mina förtrogne lät dem förstå, att det skulle blifwa ett särdeles stort gästabud, i glädjen öfwer den wundna rätttegången. De kommo mangrant. Utom små barn gick antalet öfwer 80 personer. Så snart caffè war drucket, satte jag fram det granna Lotteriet. Jag föreskällde dem, att de så gerna här kunde spela på detta som på det kongliga. Jag uppräknade 20,000 R:dr B:co, och garanterade en lika summa. Penningarne nedlades i en stor kista, försedd med sex lås, hwartill hwar och en af de sex Directörerne hade särskild nyckel. Höggar af de små korten framlades. På ett i sönder antecknade hwar och en sitt spel. De tappade korten nedkastades i små lådor. Utöfwd winst derpå, infördes den i Journalen af närmaste Directör, och återställdes kortet med ordet

wunnet och Directörens namn. Efter åtta afsnar skulle räkningar uppgöras, winsterne utbetalas och de förlorande betala sin skuld. Förslaget antogs med högljudt bifall. Synnerhet lysste glädjen ur tanternes och gamla fruars ögon. Biträdd af Directörerne gingo dragningarne ganska fort, så att 12 dragningar medhunnos före aftenmältiden, och 8 efteråt, hvarpå dansen begyntes, som fortgick till morgonen. Derefter bjödo Directörerne. Dessa bjudningar följde så tätt på hwarandra, att icke större mellantid lämnades, än att hwila sig någorlunda från dansen. För omvärling tillståndes slädpartier, öfverräkningsvisiter hos den ena af slägt och grannar efter den andra. Med ett ord, tiden upptogs så af nöjen, att ingen hann ens tänka på spelets förhållande, hwilket Directörerne mycket uppmuntrade genom skämt och glädjande förhoppningar.

Så flög tiden på nöjets wingar, under musik, sång, dans, förklädningar, lustfärder, tillståndda puts, ofta genialiska. Spelet, som framtogs blott två högst tre gånger i veckan, hade man ej mycket tid att beräkna. Det war för somliga likwål det käraste nöjet. Intressant för forskaren war det att se, huru characterne här skarpest framlyste. I början spelades med återhållsamhet, sedan ökades insatserne. Som man icke betalte med annat än de förlorade korten, hwilka representerade skuldsedlar, så blef förlusten icke känbar genast, och märktes ej af de öfriga i sällskapet; ty den ena wiste ej huru högt eller på hwad sätt den andre föbte sitt spel. Det är alltid obehagligt för en Spelare, att andra se hwad han spelar bort. Jugen wiste ej heller sielf hwad han förlorade; ty dragningarne följde så hastigt på hwarandra, att han ömbiligen kunde minnas det. Den som först på aftenen ej wann, wille ersätta förlusten genom öfadt spel. Flere kort togos på Tern och Amber, med 6, 8 à 10 numror på hwardera, och de glömde i iswern att

hvarje fort endast å 4 st. på Åmb eller Tern ofta uppgick till 8 å 10 R:dr, hwilket skulle siiga till en betydlig summa under 20 dragningar, och stundom belöpte sig till flera hundra Riksdaler. Hade jag låtit hwar och en betala genast, hade flera upphört, dels af estertanka, dels i brist på penningar, och mången af förtrytelse att sällskapet skulle se hans förlust, och han blifwa ett måt för deras tadel eller medlidande. Jag hade då icke wunnit det stora målet, att med en öfwerblick wisa dem, liksom genom ett åfslag, den stora orimligheten af spelet, och huru obarmhertigt Bankbren tager deras penningar, samt dåraktigheten att öfwerlämna sig åt detta spel, der man owillkorligen skall förlora. Det märker, hwari de sjelfwe lefde angående deras ställning till Bankbren, och medspelarnes ofunnighet derom, war en behaglig frihet, som gjorde Spelarne dristigare. Nu wille ingen, de flesta af ödelse för spelet, andre för att ej wälka uppmärksamhet, utestuta sig från ett nöje, deruti alla andra deltog.

Det led mot slutet af den bestämde tiden för dragningen, och den swåra räkenskapsdagen förestod. Förgåfwe sökte hwar och en att öblja den oro, som qualde honom. Ehuru så eller nästan ingen hade riktigt reda på sin förlust, kunde de dock lätt beräkna, att de måste hafwa förlorat, oaktadt erhållne till och med betydliga winster. Det war roligt att se, huru de lösligen förfrågade sig, om räkenskaperne skulle meddelas åt hela sällskapet offentligent eller enskildt, ty de fruktade icke mindre offentligheten än summan. Direktörerne swarade, att det berodde af dem sjelfwe. Då begynte den ena efter den andra, hwar och en för sig, att begära sin räkning; ty den enas winst eller förlust, mente de, angick ej den tredje. Wid sista dragningen, som ansådes mot slutet af Julhögtiden, eller efter den så kallade lilla Julen, gaf jag tillkänna, att Lotteri-Spelet upphörde.

Directionen stulle under veckan uppgöra räkningarne, vinsterne utdelas, och de som midligen förlorat bereda sig på liquid. Galaserna upphörde; på det nästan jemnt berusande nöjet följde tystnad och oro. Mången begynte grubbla och räkna. Betydret var allmänare än förhoppningarne. Här och der hördes misshandla öfver Spelet; de ångslige framdrogo, att det var ett bedrägeri af mig, att jag förfört dem, att jag wille åt deras egendom, wille göra dem afhångige af mig. Lotteri begynte blifwa dem en sträck. Deras oförsigtighet wille de tillräkna mig. Några foro till hwarandra i hemlighet, och bildade små cotterier, der jag ingalunda stonades.

Det war ett icke ringa göromål, att uppgöra räkningarne. Wi måste samla nästan alla våra skrifsware; de noterade och införde de uträknade korten. Sielwe sammanräknade wi summorne. Alla de gamles förluster woro betydliga, de hade spelat med mycket större passion. De togo i synnerhet mot slutet på aftnarna, 3 à 4 kort med många tal på hwarje kort, för både Amb och Tern. De besinnade ej att detta steg till betydliga summor för hwarje dragning. Amber, hwilka ofta utfölllo, förslogo icke långt; och ehuru flere Terner emellanåt wunnos, kunde dock ej de många förlorade Ternerne betäckas. Några spelade ursinnigt; de togo 2 stundom 3 kort på Amb och Tern à 1 R:dr, som medförde en förlust af 3 à 400 R:dr i hwarje dragning. Jag kunde lätt uträkna att deras förlust gick en och annan afton till 5 à 600 R:dr. Jag erkänner att det roade mig, ty en så strång kurnethod borde wäl bota sjukdomen. När de wunno en Tern, som då utgjorde 5200 R:dr, woro de icke litet glade; men denna vinst war deras olycka, ty nu spelte de ännu ursinnigare. Utslaget blef att af hela Sällskapet wann icke mer än enda, och denna war en af flickorna, som war nog förståndig, att inse Spelets faror.

Hon spelade ej med mer än ett kort på 3 numror, och var nog lycklig att vinna 3 Amber, hvilket alltså låmnade henne öfverskott. Deremot förlorade flera af de gamla 4 à 5000 R:dr; ty ungdomen var för det mesta återhållsammare och försigtigare. Bankens behållning steg ej mindre än till 95,000 R:dr.

Sedan räkningarne woro afflutade, och Directionen stilit sig åt, bjöd jag alla samtliga till stort gästabud. På mellantiden blef jag öfverhopad af besök, då hvar och en begärde sin räkning serkildt. Jag förbigår de comiska och de stundom tragiska scener, som föreföll. Somlige, i synnerhet de gamle, woro bekymrade och nedslagne; andre sökte hålla god min och wisa sig stolte; en del erkände att det war ett orimligt Spel, och försäkrade sjelfmant, att aldrig mer wäga en skilling derpå. Jag sökte tillfredsställa dem det bästa jag förmådde. Resultatet war merendels icke om tyfnad och anstånd med liquiden, mot förbindelse å deras sida, att aldrig spela på hwarken det Kongl. Swenska eller något utländskt Lotteri. Wid gästabudet skulle de insinna sig och medtaga sina wanna lotter. Den stora dagen inträffade. Det talrika sällskapet war församladt. Wißt rådde allwar och oro i början af måltiden; men Directörerne och någre förtrogne gjorde allt sitt bemödande, att sprida lif och munterhet. Det lyckades bra nog. Några glada och lustiga skålar bidrogo i synnerhet dertill. På aftonen framtog jag Lotteriet, framlade på det stora bordet allas kort hopbundne, somlige till wäldige högar, höll ett kort men kraftigt tal, deruti jag sökte bewisa dem ombjiligheten af att vinna på detta bedrägliga Spel, hvilket jag tydeligen styrkte derigenom, att jag tillkännagaf de största förlusterne, utan att uppgifwa någras namn, samt Lotteriets betydliga behållning. Jag uppgaf flera i Stockholm, hvilka derpå ruinerat sig. I synnerhet bland medel-

flåsen derstädes, sade jag, insätter mången allt hvad han förtjenar, och kommer aldrig till wälfstånd. De fattige pantsätta ofta sina sista effecter på den blodsugande assistancen, der de få låna mot 14 procent om året, för att med den ringa summa de erhållit på panten hasja till Lotteriets hufvudcontor, hwilket hålles öppet till kortt före dragningen, för att locka till sig den fattiges sista skärf. I Stockholm äro 45 Collectörer. Enligt listorne spela der många tusende. Då en och annan winner, som är nödwändigt, gör det alltid uppseende hos den ringare hopen. För meniskwånnen är det en bedröflig anblick, att se trångseln wid denna olyckans port, liksom det gällde deras wälfärd. Det mest nedslående är, att de flesta, som der insinna sig, äro nödens barn, hwilka, förledde af de förbrände utsigterne om winst, hoppas att derigenom lindra sina behof, och till och med rycka sig ur fattigdomens elände. De äro till en del ursåktlige, en winst kan göra deras wälfärd. Det är emedertid en obarmhertig inrättning; den liknar en moder, som, under smil och smek, råcker åt sitt barn ett bröst fullt af blod, i stället för närande mjölk. Den icke allenast underhåller fattigdomen uti samma uselhet, utan den nedtrycker den ännu djupare deruti. Den är opolitisk, ty den ökar årligen fattigpersonalen, beröfwar Staten ej allenast de skatter arbetsfliten kunnat erlägga, om den ej genom detta förderfliga Spel blifwit så godt som plundrad, och belastar de publika wälgörenhets-anstalterne med ett jemnt stigande antal af uslingar, hwars underhåll kostar betydliga summor, och sätter hela samhället i bekymmer. Nummer-Lotteriet bidrager dertill mer än mången föreställer sig.

Wänner och anhöriga! Jag har icke inrättat detta Lotteri, för att af er winna penningar; jag har endast på ett practiskt sätt welat framlägga för er dess orimliga och tillika förledande inrättning, ådagalägga genom den erfa-

renhet J nu sjelfwa wunnit, ombiligheten att winna i längden. De 160 dragningar, hwarmed wi roat of, swara mot något mer än 10 års spelande på det Kongl. Swenska. Jag horras, att J hafwen insett de faror och wådor, för hwilka den obetänksamme blottställer sig, som derpå wägar ofta sitt eget och de sinas lifsupphålle. Betänk äfwen den förargelse och den ånger, som följer på det fellsagna, så fångliga horppet. Mången olycklig Spelare har i ett slags raseri slagit sig för pannan, och förbannat sig som en däre. Hafwen J något öfwer, stänken det håldre åt eder nöd- lidande nåsta; edert medwetande skall deraf ega en lifs- fredsfästelse, och edert hjerta fröidas af den fattiges glädje, hwars lidande J hafwen mildrat. Jag förklarar härmed, att jag efterskänker min fordran hos hwar och en, som högtidligen och redligen affläger sig detta farliga Spel. Den det icke will, räknar jag bland mina skuldenärer. Den förre skall jag alltid anse som wån; den sednare som en däre, med hwilken jag ej will hafwa något att skaffa.

De, som förut gifwit detta nu fordrade löfte, förnyade det högt och ljudeligen. De öfrige följde deras efterdöme. Det blef en allmän jubel. De flesta woro rödrde; på en och annan stod tåren i ögat. Deras glädje war lika uppriktig som liflig. Mig begynte man öfwerhoppa med tackfågelse. Genast samtades alla forthögarna med hela Lotteri-inrättningen; allt utbars i procession på gården och fastades på en der tillredd brasa. Jag hade i hemlighet beställt nästan hela Regementsmusiken, så att denna slags auto-da-fé för sig gick ganska högtidligt, under larmande musik, fanoners dunder och lifliga hurrarop. För mig woro rökmolnen, som hwirflade öfwer den flammande lågan, ett hän- förande skådespel; ty jag war öfwertygad, att dermed uppbrann också den fördömda spelwurmen, hwilken hardt nära kunnat göra en förmynden och hederlig slägt olycklig. Derpå följde en fest i trenne dagar. Många hafwa kanske icke inom sin familj bewistat en glädiefullare.

